

Educació: el 25% de l'Escola

Ramon Casals

Els educadors sentim sovint que la societat ens delega una responsabilitat: l'educació de les noves generacions.

Sovint es sobrevaloren les possibilitats que l'escola té per educar un nen/a o un adolescent. Quan es detecta algun problema es tendeix a dir: "que no t'ho han ensenyat a l'escola?", tant pot ser referit a ser respectuós en el parlar, com a cedir el seient a una persona gran, com a usar un vocabulari correcte.

Hom diria que algunes persones es **desentenen** de les seves responsabilitats delegant tota la tasca educadora als professionals de l'ensenyament.

Quan un porta vint anys treballant a escoles i instituts s'adona de com és de petit el poder real que el centre educatiu té. L'escola influeix, certament, però molt menys del que hom pugui pensar, i molt menys que altres factors.

Personalment crec que el procés educatiu d'una persona es basa en quatre pilars: la família, l'escola, la societat en sentit ampli (mitjans de comunicació, modes, etc...), i la societat en sentit restrictiu (el cercle de relació en què es mou el jove).

La influència dels quatre pilars varia, a mesura que el nen o la nena es fa gran. Si quan és nadó la influència familiar és pràcticament el 100%, quan inicia l'edat escolar (educació infantil) l'escola comença a tenir influència, penso que en menor mesura que la família.

Durant l'educació primària va augmentant la influència de la societat en sentit ampli, però encara el cercle de relació del nen està força supeditat a les influències de la família i de l'escola.

A l'inici de l'adolescència el cercle de relació (les amistats, les companyies, l'àmbit en el que es mou) comencen a pesar significativament, i pot passar a ser un dels primers factors d'influència en aquesta etapa. D'aquí ve la preocupació de molts pares i mares d'adolescents per controlar "amb qui va", "on va" el seu fill o filla.

És difícil quantificar la influència de l'escola, però no crec que en cap franja d'edat passi d'un modest 25%. És a dir, en totes les etapes del procés educatiu d'una persona i de formació de la personalitat, penso que l'escola és sempre un factor important, però no decisiu.

Recordo que fa alguns anys es va popularitzar una sèrie de dibuixos animats on la protagonista jugava a volei. Doncs bé, a totes les escoles es va estendre la pràctica d'aquest esport d'una forma increïble. Crec que estarem d'acord que encara que tots els professors i professores del país ens poséssim d'acord per fomentar un determinat esport, no aconseguiríem mai el que una sèrie de televisió va aconseguir, i a més, en pocs mesos.

Podríem posar centenars d'exemples en què l'escola pot fer ben poc davant de models familiars i socials poderosíssims.

Malgrat tot, sóc un ferm defensor de la institució escolar, i crec que hem de "rendibilitzar al màxim" les possibilitats d'aquest, posem 25%, de quota educadora que l'escola té. Des de l'escola es poden fomentar molts valors de convivència, civisme, tolerància... Es poden fomentar i s'han de fomentar. Però siguem tots (des de pares i mares, fins a governants) ben conscients que l'escola ben poca cosa pot fer si actua sola.

M'indigno, per posar un exemple, quan nosaltres estem fomentant els valors de tolerància i respecte a les opinions contràries, i en determinats debats de tot un Congrés dels Diputats, els uns xiulen i patalegen quan no estan d'acord amb el que diu l'altre.

Per tant, clouria dient: l'educació és cosa de tots. No ens deixeu sols, als educadors, ja que poc podem fer quan anem contracorrent.

Ramon Casals és professor de l'IES Leonardo da Vinci